

**Protokół posiedzenia plenarnego
Komitetu Badań Czwartorzędu PAN,
które odbyło się w dniu 7 kwietnia 2011 r.**

***W posiedzeniu udział wzięli członkowie Komitetu:** Prof. dr hab. S.W. Alexandrowicz, dr hab. A. Ber, Prof. dr hab. R.K. Borówka, Dr hab. D. Czepińska-Kamińska prof. SGGW. Prof. dr hab. K. Klimek, dr hab. M. Kupryjanowicz prof. UwB, Prof. dr hab. L. Lindner, Prof. dr hab. T. Madeyska, Prof. dr hab. L. Marks, Prof. dr hab. A. Nadachowski, Prof. dr hab. B. Nowaczyk, dr hab. D. Nalepka prof. PAN, dr I. A. Pidek, dr M. Roman, Prof. dr hab. W. Stankowski, Prof. dr hab. K. Szeroczyńska, dr hab. Andrzej Tatur prof. PAN, Prof. dr hab. P. Valde-Nowak, Prof. dr hab. W. Zuchiewicz*

***Nieobecność usprawiedliwili:** Prof. dr hab. L. Andrzejewski, Prof. dr hab. T. Goslar, Prof. dr hab. S. Fedorowicz, dr hab. W. Florek prof. PAP, Prof. dr hab. M. Krapiec, Prof. dr hab. M. Łanczont, Prof. dr hab. P. Migoń, Prof. dr hab. J. E. Mojski, Prof. dr hab. A. Pazdur, Prof. dr hab. L. Starkel, Prof. dr hab. A. Witkowski, Prof. dr hab. T. Zieliński, dr hab. M. Lamentowicz prof. UAM*

Porządek obrad

1. Otwarcie posiedzenia, przyjęcie porządku obrad i protokołu poprzedniego posiedzenia.
2. „*Neotektonika Karpat polskich i zapadliska przedkarpaccyckiego: stan badań i perspektywy*” – referuje: prof. dr hab. Witold Zuchiewicz
3. Rola komitetów naukowych w związku z wejściem w życie nowej ustawy o Polskiej Akademii Nauk – referuje prof. dr hab. Leszek Marks
4. Działalność Redakcji *Studia Quaternaria* - plan wydawniczy na rok 2011, referuje sekretarz redakcji dr hab. M. Lamentowicz prof. nadzw.
5. Plan pracy KBCz na rok 2011: informacje o planach i posiedzeniach – referują przewodniczący Komisji i Zespołu
6. Sprawy bieżące, komunikaty i wolne wnioski.

Ad. 1

Przewodniczący KBCz prof. L. Marks otworzył posiedzenie plenarne oraz zapytał zebranych czy akceptują program posiedzenia i protokół poprzedniego posiedzenia.

Program i protokół zostały przyjęte.

Ad. 2

Referat pt.: „*Neotektonika Karpat polskich i zapadliska przedkarpacciego: stan badań i perspektywy*” wygłosił prof. dr hab. W. Zuchiewicz.

Po wygłoszonym referacie w dyskusji udział wzięli: Prof. dr hab. K. Klimek, Prof. dr hab. L. Lindner, Prof. dr hab. W. Stankowski, Prof. dr hab. P. Valde-Nowak, Prof. dr hab. T. Madeyska, Prof. dr hab. L. Marks.

Prof. Klimek zapytał w jakim stopniu uskoki/ zaburzenia w warstwach fliszowych i skałach nadległych, widoczne w podcięciach rzek, mogą być skutkiem ruchu osuwisk na zboczach dolin. Prelegent podkreślił małą liczbę badań związanych z tą tematyką w Polsce oraz zaznaczył, że o genezie tektonicznej uskoków świadczy ich systematyczność oraz niezależność od innych form.

Prof. Lindner zadał pytanie, Czy nowoodkryte stanowiska w Hubie (interglacjał mazowiecki) wpasowują się dobrze w przedstawiony przez prelegenta schemat, a także czy warunki peryglacialne mogą mieć związek z przedstawionymi spękaniami? Prelegent odpowiadając przedstawił przykład współczesnych spękań peryglacialnych z Islandii, które prezentują ich inny obraz.

Prof. W. Stankowski zapytał czy w sąsiedztwie odsłoneń, w których pomiary zostały wykonane, próbowano znaleźć takie same układy spękań w litym podłożu. Prelegent poinformował, że takie próby miały miejsce, ale nie dały one jednoznacznej odpowiedzi.

Prof. P. Valde - Nowak zapytał: czy jaskinie szczelinowe wpisują się w prowadzone studia nad tektoniką, czy mogą być źródłem informacji na ten temat? Prelegent zaznaczył, że formy występujące w jaskiniach są to formy grawitacyjne, raczej nie neotektoniczne.

Prof. Madeyska zapytała jakie są możliwości prowadzenia tego typu badań poza granicami Polski np. na Słowacji. Prelegent zaznaczył, że powstały nieliczne prace za granicami Polski. Lepiej sprawa się ma z monitoringiem uskoków na Słowacji i na Węgrzech, gdzie sieć monitorowania uskoków jest świetnie rozwinięta.

Prof. L. Marks zadał pytania: czy można mówić o regionalizmie zjawisk w czasie, np. że najpierw procesy tektoniczne miały miejsce w zachodniej części Karpat, a potem we wschodniej oraz czy można mówić o jakichś wstrząsach wtórnych, a także czy można

zauważyć większą intensywność ruchów tektonicznych w obrębie niektórych płaszczowin i czy na podstawie osadów rzecznych położonych odpowiednio wyżej w stosunku do innych można wnioskować, że niektóre doliny karpackie powstawały wcześniej, a inne później? Prelegent w odpowiedzi na pierwsze pytanie zaznaczył, że odnośnie wstrząsów wtórnych, wzmożenie aktywności wiązałyby ze środkowym plejstoceniem. Na drugie pytanie padła odpowiedź, że występuje większa intensywność w obrębie niektórych płaszczowin, szczególnie jest to widoczne w południowo-wschodniej części Płaszczowiny Magurskiej. W odpowiedzi na ostatnie pytanie Profesora Marksa, prelegent zaznaczył, że główne doliny w Karpatach mają założenia równoległe.

Ad. 3

Profesor L. Marks przedstawił artykuły 33, 34, 35, 36z nowej ustawy z 2010 roku dotyczące roli komitetów naukowych. Treści artykułów dotyczyły m.in. powołania prezydium komitetu, oceny pracy komitetu w kadencji, a także zmiany liczby wydziałów PAN, w wyniku czego obecnie KBCz należy do Wydziału III PAN. Utworzona została Rada Kuratorów Wydziału złożona ze młodszych pracowników.

W dyskusji, po przedstawieniu artykułów, udział w dyskusji wzięli: Prof. K. Szeroczyńska, Prof. S.W. Alexandrowicz, Prof. K. Klimek, Prof. M. Kupryjanowicz.

Prof. K. Szeroczyńska poinformowała, że pomimo zmian KBCz pracuje normalnym trybem. Prof. S. W. Alexandrowicz zapytał czy nadal istnieją nieoficjalne propozycje zmniejszenia liczby Komitetów PAN. Przypomniał, że Komitety Narodowe a Komitety PAN to zupełnie inne jednostki PAN. Profesor K. Klimek zaproponował, aby poszukać sponsorów dla działalności Komitetu np. w innych instytucjach, na co Prof. L. Marks odpowiedział, że w takim przypadku Komitet musiałby przekształcić się w stowarzyszenie.

Prof. M. Kupryjanowicz poruszyła problem ewentualnych zmian: rozliczeń za publikacje i afiliacje.

Ad.4

Działalność Redakcji Studia Quaternaria przedstawiła w zastępstwie sekretarza prof. K. Szeroczyńska (członek redakcji). Poinformowała o przygotowaniach wydawniczych tomu SQ na rok 2011 – obecnie 6 artykułów jest już w recenzjach, tom ukaże się pod redakcją prof. K.

Mileckiej i dedykowany będzie Profesorowi Kazimierzowi Tobolskiemu z okazji jubileuszu 75-lecia urodzin.

Następnie prof. K. Szeroczyńska poinformowała że prof. B. Berglund poprosił o zaakceptowanie jego rezygnacji z członkostwa Editorial Advisory Board i że na swoje miejsce zaproponował kandydaturę prof. P. Moellera (również pracownika naukowego uniwersytetu w Lund). Nad przyjęciem kandydatury prof. P. Moellera odbyło się głosowanie, co zostało jednogłośnie zaakceptowane.

Poza tym prof. Szeroczyńska odczytała, zaadresowany do Redakcji SQ, list z prośbą autorów - A. Bogucki, M. Łanczont, J. Wojtanowicz artykułu: *„Problems of the Quaternary stratigraphy and paleogeography in the San and Dniester interfluve (Poland and Ukraine borderland) / opublikowanego w Quaternary Studies in Poland, 1999, vol. 16, 3-14, o wyrażenie zgody na jego przedruk. Artykuł ten byłby umieszczony w opracowaniu zbiorczym pt. „Z zastosowań geografii: paleogeografia, krajobraz kulturowy” Wydawnictwa UMCS Lublin. W dyskusji nt. możliwością przedruku udział wzięli:*

Prof. D. Nalepka, zwróciła uwagę na możliwy problem cytacji artykułów przedrukowywanych.

Prof. A. Nadachowski zapytał o celowość ścisłego przedruku artykułu.

Prof. Aleksandrowicz zaproponował, aby autorzy przeredagowali nieco artykuł, dzięki czemu można by uniknąć ścisłego przedruku.

Po dyskusji prof. T. Madeyska przekazała uzyskaną telefonicznie odpowiedź od prof. M. Łanczont nt. celu przedruku. Artykuł ma być przedrukowany do tomu wydanego z okazji jubileuszu profesora J. Wojtanowicza. Prace profesora J. Wojtanowicza, których jest autorem bądź współautorem, byłyby zebrane w formie jednego tomu, z zaznaczeniem skąd artykuły zostały przedrukowane.

Prof. A. Tatur przypomniał, że w przypadku przedruku, od każdego wydawnictwa potrzebne jest pozwolenie.

Prof. L. Marks podał przykłady podobnych sytuacji i przedruki artykułów zwłaszcza w latach powojennych. Odbyło się głosowanie członków KBCz odnośnie wyrażenia zgody na przedruk artykułu: Głosów 11 - za, 1 - przeciw, 5 – wstrzymało się od głosu.

Ad. 5

Plan pracy KBCz na rok 2010, informacje o planach i posiedzeniach Komisji i Zespołu.

Prof. A. Ber przedstawił plan pracy Komisji Stratygrafii KBCz. Jako pierwsze

Komisja ma za zadanie zakończenie w III kwartale 2011 r. prac nad „Metodami i zasadami stratygrafii czwartorzędu” i wydruk ich w IV kwartale 2011 r.

Kolejnym zadaniem jest udział w organizacji, referatach i Komitecie naukowym XVII Konferencji Naukowo-Szkoleniowej „Stratygrafia plejstocenu Polski” – „Rozwój i zanik łądolołu fazy pomorskiej zlodowacenia Wisły na Pomorzu Wschodnim (Kociewie)”. Konferencja odbędzie się w Starej Kiszewie w dniach 5-9.09.2011, prezentowany będzie obszar Pojezierza Starogardzkiego i północnej części Borów Tucholskich. W planach przewidziane są sesje terenowe.

Jako kolejne zadanie Prof. A. Ber przedstawił udział i organizację V Polskiej Konferencji Paleobotaniki Czwartorzędu „Człowiek i jego wpływ na środowisko przyrodnicze w przeszłości i czasach historycznych”. Konferencja odbędzie się w dniach 13-17 czerwca 2011 w Górznie. W planach przewidziane są trzy sesje terenowe (Pojezierze Dobrzyńskie, Pojezierze Chełmińskie, Pojezierze Brodnickie).

Jako ostatni punkt w planie pracy Komisji Stratygrafii KBCz PAN na rok 2011 prof. A. Ber przedstawił aktywny udział członków Komisji w konferencjach, seminariach i warsztatach międzynarodowych (m.in. w sesjach i seminariach SEQS INQUA, Kongres w Bernie (20-27 lipiec) oraz Iw Międzynarodowym Sympozjum Terenowym INQUA Peribaltic Working Group).

Prof. dr hab. W. Zuchewicz przewodniczący Komisji Neotektoniki Komitetu Badań Czwartorzędu zaprosił do wzięcia udziału w IX Ogólnopolskiej Konferencji z cyklu „Neotektonika Polski” zatytułowanej „Neotektonika Karpat i Polski Pozakarpackiej: podobieństwa i różnice” w dniach 24-26 czerwca 2011r. w Krakowie. W planie przewidziana jest konferencja terenowa w Karpatach.

W ramach dyskusji na temat planów działalności KBCz w bieżącym roku, prof. K. Szeroczyńska poinformowała, że wszelkie dane na temat realizacji planów będą aktualizowane na stronie www.kbcz.pan.pl, zaś Prof. D. Nalepka nadmieniła, że koszty organizacyjne niektórych konferencji są zbyt wygórowane i organizując konferencje powinno się mieć na względzie możliwość uczestnictwa młodych pracowników naukowych.

Ad. 6

Prof. L. Marks przypomniał zbliżającym się terminie Kongresu INQUA. Profesor T. Madeyska zapytała czy jest planowana delegacja KBCz na kongres. W odpowiedzi Prof. L. Marks poinformował, że w tym kongresie nie planuje się oficjalnej delegacji KBCz, jednak

przewiduje się delegacje z poszczególnych państw i jeśli Komitet wyrazi zgodę, to profesor mógłby pełnić funkcję przedstawiciela KBCz.

Następnie kontynuując informacje o w sprawach bieżących Prof. L. Marks przeczytał list, zaadresowany do Komitetu Badań Czwartorzędu, od Prof. J. E. Mojskiego, w którym Profesor dziękuje wszystkim za wieloletnią współpracę w ramach działalności KBCz. Prof. L. Marks powiedział, że w imieniu wszystkich członków prześle na ręce Profesora J.E. Mojskiego również podziękowania za jego wieloletni wkład w prace Komitetu.

Protokółowała: Joanna Stańczak